

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ХАРАКТЕРИСТИКА МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ СПОРТИВНОЇ СЕКЦІЇ З БОЙОВОГО ХОРТИНГУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПОЧАТКОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович

Державний податковий університет

Анотація. У даній науковій статті охарактеризовано кадрове забезпечення і навчально-матеріальна база допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу, військово-патріотичне виховання та спортивно-прикладна підготовка учнів засобами бойового хортингу, визначено особливості виховного та оздоровчого призначення навчально-тренувальної програми бойового хортингу для учнів школи і студентів закладів вищої освіти, з якими проводяться заходи військово-патріотичного спрямування, проаналізовано методи та форми фізичного виховання дітей та молоді із застосуванням військово-патріотичних засобів сучасного національного виду спорту бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичне виховання української молоді, оздоровленні та формування готовності до захисту України. Зазначено, що завдання військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу: оволодіння основними навичками збереження особистої та колективної безпеки, надання само- і взаємодопомоги в екстремальних ситуаціях, зміцнення морально-вольового стану та фізичного розвитку учнів, ознайомлення з основами рятувальної справи, надання загальної та спеціальної фізичної підготовки для служби в підрозділах силових структур держави – у Збройних Силах України, підрозділах Міністерства надзвичайних ситуацій України та Міністерства внутрішніх справ України, виховання екологічної культури учнів, активна участь у діяльності організації бойового хортингу як в Україні, так і за її межами. Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях. Допризовна підготовка молоді, яка не навчається, організовується за рішенням місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування на базі міських (районних) військових комісаріатів, центрів допризовної підготовки, базових закладів освіти, оборонно-спортивних оздоровчих таборів або військових частин залежно від наявних умов.

Ключові слова: кадрове забезпечення, військово-патріотичне виховання, навчально-матеріальна база, допризовна підготовка, бойовий хортинг, захист України.

Актуальність наукового дослідження. Програми допризовної підготовки мають охоплювати всі її напрями з визначенням обсягу навчальних годин за кожним розділом навчання, а також норм забезпечення закладів освіти навчальними посібниками, озброєнням, військовим та іншим майном [1–11; 19–32]. Крім того, у програмах зазначаються перелік обов'язкових елементів навчально-матеріальної бази, основні нормативи з основ військової справи та умови їх виконання, критерії оцінки знань і навичок з допризовної підготовки.

Для поглибленого вивчення курсу допризовної підготовки використовуються навчальні години, передбачені варіативною частиною навчального плану, організовується гурткова робота, а також надається можливість навчання у спеціалізованих класах, військових ліцеях, ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою, центрах допризовної підготовки та закладах освіти Товариства сприяння обороні України.

Передбачається можливість залучення до допризовної підготовки дівчат, за власним бажанням, у разі згоди їх батьків, опікунів або піклувальників.

Допризовна підготовка молоді, яка не навчається, організовується за рішенням місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування на базі міських (районних) військових комісаріатів, центрів допризовної підготовки, базових закладів освіти, оборонно-спортивних оздоровчих таборів або військових частин залежно від наявних умов.

З метою розвитку заінтересованості учнів (студентів) у вивченні основ військової справи, підвищення рівня їх фізичної та психологічної підготовки проводяться всеукраїнські і регіональні спартакіади, змагання з військово-прикладних видів спорту, ігри оборонно-масової і військово-патріотичної спрямованості [12].

Виклад основного матеріалу. Для вдосконалення допризовної підготовки, впровадження її нових форм в умовах переходу Збройних Сил України на комплектування військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом, здійснюється науково-дослідницька робота, поглиблена співпраця закладів освіти з науковими установами.

Основи організації військово-патріотичного виховання молоді

Завданнями військово-патріотичного виховання молоді є:

формування почуття патріотизму, любові до свого народу, його історії, культурних та історичних цінностей;

виховання громадянських почуттів і свідомості, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи;

формування здібностей до аналізу зовнішньої та внутрішньополітичної обстановки, вміння на цій основі самостійно адекватно оцінювати події, що відбуваються у державі і світі, свою роль та місце в цих подіях, а також у підтриманні належної обороноздатності країни;

створення нормативно-правової бази та комплексу заходів щодо виховання патріотичних почуттів і свідомості громадян України;

формування прагнення до оволодіння військовими знаннями, відповідного рівня фізичної підготовки та витривалості;

підвищення престижу військової служби, військова професійна орієнтація молоді, формування і розвиток мотивації, спрямованої на підготовку до захисту української держави і служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, здійснення конкурсного відбору кандидатів для вступу у військові заклади вищої освіти і проходження військової служби за контрактом;

створення системи військово-патріотичного виховання.

Військово-патріотичне виховання молоді здійснюється за такими напрямками:

державний – базується на забезпеченні державою системи військово-патріотичного виховання;

соціальний – ґрунтується на вивченні норм моралі, їх дотриманні, орієнтований на усвідомлення пріоритету загальнолюдських цінностей та інтересів, виховання шанобливого ставлення до культури, історії, мови, звичаїв і традицій Українського народу;

військовий – передбачає вивчення військової історії України, переможних битв українського війська, основних зразків техніки і озброєння Збройних Сил України, набуття початкових навичок користування ними, підвищення фізичної загартованості в інтересах підготовки до захисту України;

психолого-педагогічний – ґрунтується на вивченні психологічних особливостей молоді, їх урахуванні у процесі підготовки юнаків до військової служби, проведенні методичної роботи з узагальнення та поширення кращого досвіду військово-патріотичного виховання, вдосконаленні форм і напрямів цієї діяльності;

правовий – передбачає формування глибоких правових знань, прищеплення високої правової культури.

Методами військово-патріотичного виховання молоді є:

переконання – формування впевненості в суспільній корисності діяльності з підготовки до захисту України;

стимулювання – реалізується в різноманітних формах заохочення та змагання;

особистий приклад – діяльність вихователя, який має бути взірцем для молоді, забезпечити педагогічну вимогу, вміння надати доручення і перевірити його виконання;

самопідготовка – процес активного формування і самовдосконалення молодої людини, виховання почуття патріотизму, яке реалізується шляхом самозобов'язання, самостійного навчання та самоконтролю.

Військово-патріотичне виховання здійснюється у формі лекцій, бесід, розповідей, екскурсій до музеїв військових частин, установ, підприємств, закладів освіти, зустрічей із ветеранами війни, праці та військової служби, походів по місцях бойової слави, пошукової роботи, участі у роботі клубів та гуртків військово-патріотичного спрямування [13–18]. Однією з основних форм військово-патріотичного виховання є військово-шефська робота, яка полягає в установленні та підтриманні зв'язків військових частин, військових закладів вищої освіти з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, трудовими колективами, цивільними закладами освіти, громадськими організаціями з метою проведення спільних заходів з військово-патріотичного виховання молоді, виховання у неї громадянських почуттів та якостей.

Для організації військово-шефської роботи, військової професійної орієнтації і патріотичного виховання молоді на основі пропозицій військових комісаріатів, погоджених з органами управління освітою, наказами командувачів військ оперативних командувань (начальників гарнізонів) військові частини та військові заклади освіти незалежно від їх підпорядкування закріплюються за цивільними закладами освіти з урахуванням можливості подальшого комплектування випускниками цих закладів освіти шефських військових частин під час призову на строкову військову службу та військову службу за контрактом.

Формами військово-шефської роботи є:

організація днів відвідування військових частин з нагоди державних та військових професійних свят, днів частин, днів складання Військової присяги;

запрошення представників підшефних колективів як спостерігачів під час проведення тактичних навчань, організація тематичних вечорів, зустрічей з особовим складом військових частин, сім'ями військовослужбовців;

залучення молоді до участі в упорядкуванні меморіальних комплексів, пам'ятників, братських могил, інших поховань захисників України;

надання допомоги місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування у створенні навчально-матеріальної бази закладів освіти, необхідної для проведення допризовної підготовки;

організація змагань з військово-прикладних видів спорту;

проведення стрільб з автомата (малокаліберної гвинтівки) бойовими патронами.

Організація взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, керівників закладів освіти, підприємств, установ з органами військового управління, з'єднаннями, військовими частинами, військовими закладами освіти, організаціями та установами з питань військово-патріотичного виховання здійснюється на підставі договорів про співробітництво, які укладаються, як правило, на рік і передбачають правові засади спільної роботи та порядок взаємодії сторін, їх взаємні зобов'язання. Як додаток до договору може бути розроблений план спільної роботи на рік, що затверджується посадовими особами, які підписують договір.

Спільні заходи плануються з урахуванням інтересів сторін та визначенням розподілу їхніх повноважень і відповідальності.

Загальне керівництво військово-шефською роботою здійснюється органами виховної роботи Міністерства оборони України, військ Цивільної оборони України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України, а безпосереднє – органами виховної роботи видів Збройних Сил України, управлінь оперативних командувань, відповідними органами інших військових формувань через органи виховної роботи військових частин, військових закладів вищої освіти у взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, а також із заінтересованими громадськими та іншими організаціями.

Кадрове забезпечення і навчально-матеріальна база допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді. Проведення допризовної підготовки та організацію військово-патріотичного виховання молоді забезпечують викладачі допризовної підготовки (заступники керівників закладів освіти з військово-патріотичного виховання або

виховної роботи чи фізичної культури і спорту), які входять до штату закладу освіти [33–48]. Крім цього, до проведення занять з допризовної підготовки на договірних засадах можуть залучатися представники військових частин, військових закладів вищої освіти та військових комісаріатів.

На посади викладачів допризовної підготовки призначаються випускники педагогічних закладів вищої освіти, які здобули освіту за спеціальністю викладача допризовної підготовки, а також офіцери запасу або у відставці, які мають вищу освіту, спроможні за віком і станом здоров'я якісно проводити заняття.

Підготовка викладачів допризовної підготовки здійснюється у військових навчальних підрозділах педагогічних закладів вищої освіти. Добір кандидатів на навчання в них провадять військові частини з військовослужбовців, які підлягають звільненню в запас, а також військові комісаріати разом з органами управління освітою з цивільної молоді.

Викладач допризовної підготовки має знати вимоги щодо підготовки молоді до військової служби, постійно підвищувати свій професійний рівень.

Викладач допризовної підготовки (заступник керівника закладу освіти з військово-патріотичного виховання або виховної роботи чи фізичної культури і спорту):

- організовує і проводить заняття з допризовної підготовки;

- бере участь у створенні та вдосконаленні навчально-матеріальної бази, необхідної для проведення допризовної підготовки;

- веде облік, зберігає та видає озброєння, боєприпаси і військове майно, не менш як один раз на місяць перевіряє їх наявність і технічний стан;

- організовує разом з викладачем фізичної культури змагання з військово-прикладних видів спорту;

- бере участь в організації та проведенні районних (міських) змагань з військово-прикладних видів спорту і цивільної оборони;

- використовує військово-шефську допомогу для підвищення ефективності занять з допризовної підготовки;

- веде роботу з військово-професійної орієнтації молоді, відбору і підготовки їх для вступу до військових закладів вищої освіти;

- бере участь у складанні характеристик на юнаків допризовного і призовного віку, проведенні заходів, пов'язаних з припискою громадян до призовних дільниць, а також забезпечує своєчасне прибуття юнаків за викликом до військових комісаріатів;

- організовує і разом з педагогічним колективом закладу освіти проводить роботу з військово-патріотичного виховання молоді.

Викладач допризовної підготовки систематично підвищує свій професійний рівень під час навчально-методичних зборів, навчання на факультетах при інститутах підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, методичних занять, роботи в позаштатних методичних радах при військових комісаріатах, у методичній комісії закладу освіти, а також самостійно.

Для проведення допризовної підготовки в закладах освіти створюється навчально-матеріальна база, яка має забезпечити виконання відповідних програм. У разі відсутності в закладі загальної середньої освіти окремих елементів навчально-матеріальної бази (тирів, смуги перешкод тощо) за рішенням місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування заняття проводяться на базі іншого закладу освіти [49–62]. З цією метою, а також для забезпечення умов для поглибленого вивчення курсу допризовної підготовки, проведення цілеспрямованої роботи з військової професійної орієнтації в містах, районах можуть створюватися центри допризовної підготовки, базові заклади освіти, використовуватися заклади освіти Товариства сприяння обороні України.

Для проведення занять із допризовної підготовки і заходів щодо військово-патріотичного виховання молоді (особливо під час проведення навчально-польових занять) максимально використовується база шефських військових частин і військових закладів вищої освіти.

Заклади освіти забезпечуються програмами, підручниками та навчально-методичними посібниками з допризовної підготовки в установленому порядку.

Озброєння, боєприпаси і військове майно видаються Міністерством оборони України у користування закладам освіти через органи постачання оперативних командувань і військові комісаріати відповідно до норм, установлених програмами допризовної підготовки, погодженими з цим Міністерством.

Відповідно до програм допризовної підготовки органи управління у справах цивільної оборони та органи охорони здоров'я забезпечують заклади освіти навчальним майном згідно із заявками органів управління освітою.

Фінансове забезпечення допризовної підготовки здійснюється в межах призначень на освіту, передбачених Законом України про Державний бюджет.

Для проведення заходів із військово-патріотичного виховання використовуються заклади культури, музеї, кімнати бойової і трудової слави, військово-патріотичні клуби тощо, організуються догляд та впорядкування меморіальних комплексів, пам'ятників, братських могил та інших поховань захисників України.

Організація і керівництво допризовною підготовкою і військово-патріотичним вихованням молоді. Відповідальність за організацію та проведення допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді несуть у межах повноважень міністерства та інші центральні і місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування [63–78]. Міністерство освіти і науки України, інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти:

здійснюють керівництво допризовною підготовкою і військово-патріотичним вихованням молоді;

розробляють і затверджують або погоджують нормативно-правові акти з питань допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді;

забезпечують навчально-методичну підготовку викладачів допризовної підготовки;

планують і разом з Міністерством оборони України організують настановні збори для осіб, які вперше призначаються на посаду викладача допризовної підготовки;

надають допомогу органам управління освітою в організації та проведенні допризовної підготовки, створенні навчально-матеріальної бази, зберіганні озброєння, боєприпасів і військового майна;

вивчають, узагальнюють та поширюють позитивний досвід проведення допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді.

Міністерство оборони України за участю інших центральних органів виконавчої влади:

розробляє та погоджує нормативно-правові акти з питань допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді;

організовує і проводить навчально-методичні збори з посадовими особами військових комісаріатів, які відповідають за допризовну підготовку і військово-патріотичне виховання молоді;

бере участь у розробленні програм допризовної підготовки;

узагальнює і поширює позитивний досвід проведення допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді.

Інші органи управління освітою:

забезпечують виконання заходів з питань організації та проведення допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді;

організують проведення навчально-польових занять з метою закріплення знань і навичок, набутих на заняттях з допризовної підготовки;

сприяють створенню навчально-матеріальної бази і належних умов для набуття теоретичних знань та практичних навичок під час проведення класних і навчально-польових занять;

надають допомогу закладам освіти у встановленні та розвитку шефських зв'язків з розташованими на території області, міста, району військовими частинами, військовими закладами вищої освіти;

вивчають, узагальнюють і поширюють позитивний досвід проведення допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді.

Управління оперативних командувань:

розробляють і здійснюють заходи щодо організації шефської роботи та військово-патріотичного виховання молоді силами військових частин і військових закладів вищої освіти, незалежно від їх підпорядкування, розташованих на території оперативного командування;

вживають заходів щодо забезпечення закладів освіти озброєнням, боєприпасами і військовим майном відповідно до норм, визначених програмами допризовної підготовки;

надають місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування допомогу в створенні навчально-матеріальної бази закладів освіти, необхідної для проведення допризовної підготовки.

Разом з органами управління освітою у повсякденному керівництві допризовною підготовкою і військово-патріотичним вихованням молоді беруть участь військовий комісаріат Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські, районні (міські) військові комісаріати.

Військові комісаріати:

проводять добір кандидатів на посади викладачів допризовної підготовки;

організують і проводять методичну підготовку викладачів допризовної підготовки; планують і організують стрільби з автомата (малокаліберної гвинтівки) бойовими патронами під час навчально-польових зборів з молоддю, яка проходить допризовну підготовку, показ їй науково-популярних, хронікально-документальних кінофільмів на військово-патріотичну тематику;

організують разом з начальниками гарнізонів, командирами військових частин і начальниками військових закладів вищої освіти військово-шефську роботу і військово-патріотичне виховання молоді;

інформують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування про стан допризовної підготовки.

Командири військових частин і начальники військових закладів вищої разом з військовими комісаріатами надають шефську допомогу органам управління освітою, закладам освіти в організації допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді [79–88]. Керівники закладів освіти несуть відповідальність за проведення та стан допризовної підготовки, військово-патріотичного виховання, створення і вдосконалення навчально-матеріальної бази, підготовку молоді до навчально-польових зборів, зберігання озброєння, боєприпасів і військового майна.

Нормативи з допризовної підготовки, критерії оцінки якості засвоєння учнями курсу допризовної підготовки та основні вимоги до навчально-матеріальної бази визначаються програмами допризовної підготовки.

Для організації роботи з питань допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді у Міністерстві оборони України, Міністерстві освіти і науки України, інших центральних органах виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, а також в управліннях оперативних командувань, військових комісаріатах, управліннях (відділах) місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань управління освітою, у справах цивільної оборони, охорони здоров'я, сім'ї та молоді, фізичної культури і спорту визначаються структурні підрозділи або посадові особи, які відповідають за стан цієї роботи, організацію взаємодії і координації дій між центральними органами виконавчої влади, їх місцевими органами, закладами освіти, військовими частинами та військовими закладами вищої освіти.

Контроль за організацією, проведенням і результатами допризовної підготовки, її програмним і методичним забезпеченням здійснюється Міністерством оборони України, Міністерством освіти і науки України, іншими центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Перевірку якості засвоєння учнями програм допризовної підготовки, методичної підготовки викладачів, стану навчально-матеріальної бази та організації військово-патріотичного виховання молоді і надання допомоги з цих питань здійснюють також управління оперативних командувань, військові комісаріати разом з органами управління освітою, у справах цивільної оборони та охорони здоров'я.

У разі потреби при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністраціях та органах місцевого самоврядування утворюються комітети (координаційні ради) з питань допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді, до складу яких може бути включено педагогічних працівників, працівників фізичної культури і спорту, культури і мистецтва, представників військових закладів вищої освіти, військових частин і військових комісаріатів, Товариства сприяння обороні України, а також інших громадських організацій за їх згодою [89–94]. Комітети (координаційні ради) з питань допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді планують, організують і проводять свою роботу відповідно до положень про них, які затверджуються керівниками місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування).

Таким чином, становлення та розвиток початкової військової підготовки і підготовки вчителів початкової військової підготовки в системі загальної та початкової професійної освіти дозволяє констатувати, що основними її тенденціями є:

- посилення соціальної ролі загальної освіти;

- підвищення ролі і місця початкової військової підготовки в системі загальної та початкової професійної освіти;

- удосконалення змісту військової підготовки, форм, методів і засобів навчання;

- вдосконалення системи підготовки висококваліфікованих фахівців з початкової військової підготовки;

- висока значимість і роль у вирішенні цих питань вчителя початкової військової підготовки.

Основні фактори формування у старшокласників готовності до військової служби у процесі занять бойовим хортингом. На формування у старшокласників готовності до військової служби впливають різні фактори. Поєднання знань, здобутих під час вивчення загальноосвітніх предметів, із практичною діяльністю у військово-патріотичних та прикладних гуртках і секціях, підготовкою та проведенням заходів за програмами Національної дитячо-юнацької військово-спортивної гри “Хортинг-Патріот”, навчальними програмами з національного виду спорту України бойового хортингу належним чином впливає на виховання в юнаків необхідних для військової служби морально-психологічних, фізичних та інших якостей.

Принципи військово-патріотичного виховання учнів – це найбільш загальні, основоположні правила і рекомендації, якими слід керуватися під час організації та проведенні цієї роботи.

Узагальнюючи можна виділити такі основні принципи військово-патріотичного виховання учнів: громадянськість; надпартійність; надкорпоративність; загальнонаціональні; віротерпимість; пріоритетність суспільно-державних інтересів над особистими; спадкоємність історичної та культурної спадщини України, її духовно-моральних цінностей і традицій, в тому числі і військових традицій; гуманізм; різноманіття видів, форм, методів і засобів; адаптивність; постійне вдосконалення; тісний і нерозривний зв'язок з іншими видами навчання і виховання.

Виходячи з принципів, можна сформулювати такі вимоги до військово-патріотичного виховання учнів у сучасних умовах: централізація, системність, цілеспрямованість, безперервність, плановість, активність, гнучкість [95–99]. Основними напрямками військово-патріотичного виховання учнів є: історичне, духовно-моральне, патріотичне, морально-вольове. Методологічною основою військово-патріотичного виховання учнів є вчення про діалектику, яке розкриває найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства і мислення, сприяє пізнанню закономірностей побудови і застосування педагогічних впливів на конкретну людину, сім'ю (соціальну групу).

Теоретико-методологічні основи військово-патріотичного виховання учнів реалізуються на практиці за допомогою функціонування складної розгалуженої системи, що включає різні ланки, структури і органи.

Система військово-патріотичного виховання учнів включає:

1. Органи управління військово-патріотичним вихованням учнів. При цьому основним органом управління військово-патріотичним вихованням учнів, що забезпечує управління цим процесом, функціонування та контроль за його ефективністю і кінцевими результатами, є держава. Основними ланками державного інституту військово-патріотичного виховання учнів є міністерства та відомства, місцеві органи влади і управління, органи і організації Збройних Сил України, військкомати. Кожне з цих ланок має свою структуру, що забезпечує на своєму рівні практичне вирішення завдань військово-патріотичного виховання учнів на підставі прийнятих ними законів, директив, вказівок, планів, інструкцій, що віддаються наказів і розпоряджень.

2. Освітні установи, громадські організації і рухи, релігійні об'єднання, оборонно-спортивні та військово-технічні клуби, гуртки бойового хортингу, творчі спілки, діяльність яких в тій чи іншій мірі спрямована на формування особистості громадянина і захисника України.

3. Масову військово-патріотичну роботу, організовану і здійснювану державними і громадськими організаціями з використанням різних видів, форм, засобів і методів.

Перераховані компоненти системи військово-патріотичного виховання учнів взаємопов'язані і взаємозумовлені та утворюють єдине ціле.

Відповідальність за функціонування системи військово-патріотичного виховання учнів лежить на державі, що, однак, не знімає моральної відповідальності за її функціонування з інших органів, організацій і установ та з кожного учня.

Важливою частиною цілісного процесу військово-патріотичного виховання учнів є військово-патріотична робота, метою якої ставиться формування різнобічно розвинутої особистості, здатної реалізувати творчий потенціал в динамічних соціально-економічних умовах, як у власних життєвих інтересах, так і в інтересах суспільства.

У сучасних умовах можна виділити наступні основні види військово-патріотичної роботи з учнями: військово-історична підготовка, підготовка з основ безпеки життєдіяльності, прикладна фізична підготовка, підготовка з основ військової служби, військово-технічна і спеціальна підготовка.

На сьогодні використовуються найрізноманітніші форми військово-патріотичної роботи: гуртки бойового хортингу, клуби, секції, місячники та дні патріотичної роботи, вахти пам'яті, пошукова діяльність, зустрічі з ветеранами, воїнами запасу і військовослужбовцями, уроки "Мужності", фестивалі, свята, конкурси, вікторини, зльоти, ігри, збори, табори і ін. Виходячи з такого різноманіття форм, назріла необхідність їх об'єднання в характерні групи і ранжування кожної групи і кожної форми всередині групи за ступенем впливу на досягнення мети військово-патріотичної роботи з учнями освітніх установ.

Для цього був проведений експеримент з оцінювання різних форм військово-патріотичної роботи вчителями та учнями ЗОШ № 3 м. Ірпеня Київської області.

Аналіз отриманих результатів свідчить про наступне. Найбільш значущими формами військово-патріотичної роботи, на думку вчителів, є навчально-пізнавальні та діяльні, а на думку учнів, – творчо-ігрові та діяльні. Серед пошуково-дослідницьких форм військово-патріотичної роботи пріоритет, на думку вчителів, мають відродження пам'яті забутих імен захисників України і пошук слідів безвісти зниклих солдатів і офіцерів, а, на думку учнів, – пошуково-дослідницька робота на місцях колишніх боїв.

Найбільш значущими серед навчально-пізнавальних форм, на думку вчителів, є зустрічі з ветеранами воєн і праці, а також походи і експедиції по місцях бойової слави України, причому цій формі військово-патріотичної роботи віддано перевагу і більшістю учнів. На перше місце, за значимістю серед творчо-ігрових форм військово-патріотичної роботи, вчителя поставили тематичні збори, науково-практичні конференції, вікторини з ратної історії

рідного краю, Батьківщини, а учні – військово-історичні і військово-спортивні ігри, військово-прикладні заняття з бойового хортингу.

Найважливішими серед діяльнісних форм військово-патріотичної роботи, на думку і вчителів і учнів, є збори з основ військової служби. Серед церемоніальних форм військово-патріотичної роботи, на думку вчителів, пріоритетне значення мають такі форми, як “День пам’яті полеглих”, “Тиждень бойової слави”, “Місячник оборонно-масової роботи”, “Вахта Пам’яті” та ін., а на думку учнів, – святкування Днів військової слави України.

В цілому слід зазначити, що дані результати оцінки значущості різних форм військово-патріотичної роботи є усередненими і будуть змінюватися в залежності від регіону, умов, рівня матеріально-технічної оснащеності освітніх установ, їх викладацького складу, контингенту учнів тощо.

Суттєвим моментом, що впливає на процес військово-патріотичного виховання учнів, є визначення показників ефективності військово-патріотичної роботи та їх обґрунтування.

Під показником ефективності розуміється числова характеристика, яка дозволяє оцінити ступінь досягнення поставленої мети.

Посилення уваги до формування готовності школярів до військової служби, захисту Батьківщини та її територіальної цілісності за сучасних умов обумовлено об’єктивними факторами, які визначають підвищені вимоги до всього змісту та завдань з фізичного і військово-патріотичного виховання.

Опитування школярів, яке проводилося з метою виявлення формувальних чинників їх загальної готовності до служби в Збройних Силах України, передбачало наявність такого параметру, за яким можна було позитивно оцінити щонайменше половину респондентів. Порівняльне оцінювання значущості формувальних факторів виконувалося в умовних індексах, що становили собою суму відсотків, наведених у відповідях респондентів.

При такому підході одинична складова не може бути більшою ніж 100 %, максимальний індекс більшим ніж 200, а найменший індекс має бути у межах 100 (50 % + 50 %). За цим принципом була складена зведена таблиця, яка презентує формувальні фактори та їхні кількісні показники. У верхньому рядку таблиці наведено середньостатистичний індекс готовності до служби в Збройних Силах України. З метою визначення вагомості формувального фактора в останній графі таблиці наводиться відносна вагомість кожного з них, тобто – відношення індексу певного фактора до індексу середньостатистичного, взятого за “1”. Наприклад, індекс фактора 11 “Розвинута чесність” = 135. Тоді відношення 135 до 147 складе відносну вагу 0,92.

У таблиці 51 всі величини, менші ніж 50, узято в дужки, що вказує на умовність віднесення цього фактора до формувальних чинників загальної готовності школярів до військової служби.

До участі в опитуванні було залучено 966 учнів 10–11 класів закладів загальної середньої освіти Києва, Сум, Броварів та інших регіонів України з метою визначення середніх показників. На цій підставі були виявлені фактори, що позитивно впливають на формування готовності юнаків до служби в Збройних Силах України. З таблиці видно, що формуванню у школярів готовності до військової служби в процесі військово-патріотичного виховання, крім уроків з предмета “Захист України”, також сприяє відповідним чином організована позакласна і позашкільна робота, спілкування зі старшими друзями, ровесниками, родичами, військовослужбовцями та позитивний вплив засобів масової інформації.

Висновки. Таким чином, у даному науковому дослідженні охарактеризовано кадрове забезпечення і навчально-матеріальна база допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу, військово-патріотичне виховання та спортивно-прикладна підготовка учнів засобами бойового хортингу, визначено особливості виховного та оздоровчого призначення навчально-тренувальної програми бойового хортингу для учнів школи і студентів закладів вищої освіти, з якими проводяться заходи військово-патріотичного спрямування, проаналізовано методи та форми фізичного виховання дітей та молоді із застосуванням військово-патріотичних засобів сучасного національного виду спорту

бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичне виховання української молоді, оздоровленні та формування готовності до захисту України.

Завдання військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу: оволодіння основними навичками збереження особистої та колективної безпеки, надання само- і взаємодопомоги в екстремальних ситуаціях, зміцнення морально-вольового стану та фізичного розвитку учнів, ознайомлення з основами рятувальної справи, надання загальної та спеціальної фізичної підготовки для служби в підрозділах силових структур держави – у Збройних Силах України, підрозділах Міністерства надзвичайних ситуацій України та Міністерства внутрішніх справ України, виховання екологічної культури учнів, активна участь у діяльності організації бойового хортингу як в Україні, так і за її межами.

Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях.

Допризовна підготовка молоді, яка не навчається, організовується за рішенням місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування на базі міських (районних) військових комісаріатів, центрів допризовної підготовки, базових закладів освіти, оборонно-спортивних оздоровчих таборів або військових частин залежно від наявних умов..

Перспективи подальшого дослідження. Подальша робота над поліпшенням аналізу щодо кадрового забезпечення і навчально-матеріальної бази допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу, змісту програми самостійних занять бойовим хортингом для учнів спортивних секцій закладів освіти, вдосконаленням знань і умінь щодо медико-біологічних аспектів самоконтролю за тренувальними навантаженнями у процесі тренування, виховання у школярів і студентів фізичної культури та основ здоров'я, формуванням цінностей здорового життя учнівської і студентської молоді засобами бойового хортингу у констатувальному, формувальному та контрольному експериментах буде конкретизована в результатах дослідження, які будуть опубліковані у фахових виданнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.
2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.
5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрьоменко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.

6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.
7. Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Бондарчук, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.
8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.
9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.
10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.
11. Вехтєв В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтєв, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.
12. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
13. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрмоєнко, Г. А. Коломоєць // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.
14. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.
15. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрмоєнко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28–29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
16. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.
17. Грищук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Грищук, Е. А. Єрмоєнко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.
19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.

20. Ерєменко Э. А. Хортинг – философия украинского единоборца / Э. А. Ерєменко // Боевые искусства – ключи к совершенству. – 2012. – № 6. – С. 4–5.
21. Єрєменко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрєменко, Е. Єрєменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.
22. Єрєменко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрєменко, Е. А. Єрєменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 195–215.
23. Єрєменко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрєменко, Е. Єрєменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.
24. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг. Навчальна програма спортивної секції з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку 5–9 класів : навч. програма / Е. А. Єрєменко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – ГС «НФБХУ», 2021. – 127 с.
25. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрєменко, О. М. Гречаний // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.
26. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрєменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
27. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників державних правоохоронних органів : монографія / Е. А. Єрєменко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 222 с.
28. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрєменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
29. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрєменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.
30. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрєменко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.
31. Єрєменко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. Єрєменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
32. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрєменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.
33. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрєменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
34. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрєменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.
35. Єрєменко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрєменко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць*. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.
36. Єрєменко Е. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. Єрєменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.

37. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /Фізична культура і спорт/». – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49-56.
39. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.
40. Єрмоєнко Е. А. Відкрита заява Едуарда Єрмоєнка про заснування хортингу – національного виду спорту України 17 липня 2008 року / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. Київ : Тренерська рада, 2008. – 7 с.
41. Єрмоєнко Е. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Українська федерація хортингу. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.
42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
44. Єрмоєнко Е. А. Декларація хортингу у світі / Е. А. Єрмоєнко // Колегія Мін-ва України у спр. сім, мол. та сп. : Київ, 2008. – 12 с.
45. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.
46. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
47. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
48. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
49. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
50. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
51. Єрмоєнко Е. А. Міжнародні правила змагань з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Київ : МГО «Міжнародна Федерація Хортингу», 2009. – 85 с.
52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової (секційної) роботи «Хортинг» для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. - Вип. 3 (123). - С. 47-56. - DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09.

54. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
55. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
56. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.
57. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.
58. Єрмоєнко Е. А. Принципи виконання й методика вивчення базових технічних елементів хортингу: методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 87 с.
59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.
60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма фізкультурно-оздоровчих занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // К. : Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, 2009. – 32 с.
61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць* / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.
62. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.
63. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.
64. Єрмоєнко Е. А. Тренування в хортингу: навчально-методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 227 с.
65. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.
66. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.
67. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць* / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.
68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг : навчальна програма гурткової (секційної) роботи для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Єрмоєнко Едуард Анатолійович. – Київ : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
69. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
70. Зверев А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.
71. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
72. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // *Збірник наукових праць*. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.

73. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрьоменко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.
74. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.
75. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрьоменко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.
76. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидкісно-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрьоменко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.
77. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.
78. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.
79. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.
80. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.
81. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
82. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.
83. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.
84. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2016. – 544 с.
85. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.
86. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
87. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
88. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних

органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.

89. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.

90. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.

91. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.

92. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.

93. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.

94. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Є. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.

95. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.

96. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.

97. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.

98. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.

99. Savchenko, A. (2017). Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine

CHARACTERISTICS OF THE MATERIAL BASE OF THE SPORTS SECTION FROM COMBAT HORTING FOR THE STUDY OF ELEMENTS OF INITIAL MILITARY TRAINING

Abstract. This scientific article describes the staffing and training facilities for pre-service training and military-patriotic education of combat horting athletes, military-patriotic education and sports-applied training of students by means of combat horting, identifies the features of educational and health-improving purpose of training program pupils of schools

and students of higher education institutions with which military-patriotic events are held, methods and forms of physical education of children and youth with the use of military-patriotic means of modern national sport of combat horting and approaches to defining the essence, content and tasks of military-patriotic education of Ukrainian youth, rehabilitation and formation of readiness to defend Ukraine. It is noted that the tasks of military-patriotic education by means of combat horting: mastering the basic skills of personal and collective security, self-help and mutual assistance in extreme situations, strengthening the morale and physical development of students, acquaintance with the basics of rescue, general and special physical training for service in units of law enforcement agencies of the state - in the Armed Forces of Ukraine, units of the Ministry of Emergencies of Ukraine and the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, education of ecological culture of students, active participation in combat horting in Ukraine and abroad. According to the program of military-patriotic education by means of combat horting work on accumulation of educational and methodical base is carried out, and also there are various forms of carrying out employment: theoretical employment of various educational direction; practical training sessions on sports; training in the applied section of combat horting; tourist trips, visits to historical places, as well as places of Cossack glory; participation in calendar sports competitions. Pre-conscription training of non-studying youth is organized by the decision of local state administrations and local self-government bodies on the basis of city (district) military commissariats, pre-conscription training centers, basic educational institutions, defense and sports health camps or military units depending on available conditions.

Key words: *staffing, military-patriotic education, educational material base, pre-conscription training, combat horting, defense of Ukraine.*